

СТАНОВИЩЕ

НА ТЕМА ЕЛЕКТРОННА ДЕМОКРАЦИЯ

ИЗГОТВИЛ: СИЛВИЯ БАНЕВСКА (МАРИНЧЕВА)

Живеем в напрегнато време и всекидневие, в което много неща биха били невъзможни без прогреса на науката. Възходът на информационните и комуникационни технологии и мощното им навлизане във всички сфери на живота, промени облика на обществото ни като цяло и наложи нова форма на демокрацията-е-демокрация-глобално информационно пространство без географски, политически, социални и етнически граници. Именно тези технологии обезпечават демократичното право на всеки човек да получава и обменя информация, да използва информационните технологии във всички сфери на общественно-политическия живот. В този си вид, Е-демокрацията се адмираира най-много от младото поколение. Не само защото то, а и идващото след него имат необходимите практически познания и възможности, а и защото динамичния живот, който средата ни налага, го предполага. Всички ние имаме достъп до необходимата ни информация без ограниченията на времето и разстоянията. Всеки един от нас може да получава информацията, която го касае, да участва в публични форуми или дебати, да следи бизнеса и общественото развитие в глобален план, да изказва своите мнения и становища, да се включва и черпи информация за различни видове програми и проекти. Да вземем за пример метода за синтезиране и улесняване на битовите ни задължения, опиращ се на неограничените възможности на интернет – онлайн банкирането. Метод за дистанционно управление на парите ни. Само с няколко клика можем да отменим широк кръг от ежедневните си платежни задачи, да направим изгодни покупки, да платим неотложни сметки. Но като всеки нов метод за улесняване на битовите ни задължения има две страни – предимства и недостатъци. Предимства като удобство, пренебрегващо посещенията в банковия клон или банкомат. Вместо да чакаме на опашки, да попълваме формуляри всичко това спестява време и нерви, но от друга страна няма доказателство, че транзакцията е извършена успешно. Нищо не гарантира, че е извършена не само виртуално, но и реално; опасност от кражба на лична информация, данни от сметката и т.н.

Преди време се осъществи електронно преброяване, а от няколко години сме улеснени от въвеждането на електронният подпис, е-банкирането, дистанционно обучение, обработване на документация и др., говорим усилено и за електронната идентификация. С предложението проект за Закона за електронната идентификация се уреждат обществените отношения, свързани с електронната идентификация на физическите лица, с оглед постигането на по-висока степен на ефективност на функционирането на електронното управление в Република България, ориентирано към гражданите и бизнеса. Всички тези нововъведения са в служба на прогреса на обществото, а в личен план-спестяват от така ценното и недостигащо на всеки от нас време и ни дават възможност да го инвестираме другаде.

Разбира се, като все още млада и крехка, е-демократията у нас има и своите негативни специфики, обусловени най-вече от все още тромавата на места публична администрация. За младите хора е непонятно как хора, заемащи работни места на такива позиции, са без каквато е или са с недостатъчна квалификация и компетентности в областта на информационното обслужване, което за нас, потребителите, се превръща в досадно и изнервящо бремене. Колко по-приятно и ползотворно би било ако всеки бъде обслужен от приятни и усмихнати служители и специалисти, които с уменията си да превърнат скучната и понякога формална бумащина в бързо и добре свършена полезна работа. Възрастовата граница над която трябва да се обърне сериозно внимание, да се направи една по широкообхватна кампания за тяхната образованост и осведоменост относно навлизането на информационните и комуникационните технологии.

Фактически, е-демократията се препокрива с пряката демокрация и дава възможност за правото, моето собствено и с това на всеки субект на мнение, правото на информация и правото на избиращелен вот.

Електронната избиращелна система е отдавна факт в много развити демокрации. Като повечето от младите хора у нас, аз също приветствам Предложението на Президента на Република България пред Народното събрание за провеждане на референдум (вече факт) за правото на всеки гражданин за електронно подаване на изборния му вот. Въпросът предизвиква публичен интерес, вълнения и спорове, с различни за всеки положителни и отрицателни страни.

За мен това е проблем, който се налага именно от глобализацията на обществото. В чисто субективен план, съществуващите регламенти, според мен, са причина много от младите хора да не упражняват изборното си право - например гласуването по адресна регистрация, което по изборно време е свързано с дълги, често невъзможни пътувания. Не по-малко изнервящи са и търсенето на изборни списъци и секции, дългите опашки и бавно осъществяващите се документални формалности в самия изборен ден. Това също е причина голям процент от младите хора да се откажат и да не дават своя изборен глас. С въвеждането на е-гласуването, регламентираните и ограничаващите ни време и място за гласуване ще отпаднат.

В обективен план, тази форма също има своите предимства. Най-важните от тях са, че ще се преустановят злоупотребите с адресните регистрации и "изборният туризъм", контролираният вот, търговията с него и незаконната манипулация на някои етнически малцинства.

Въпросът за Е-гласуването предизвиква най-много дискусии по отношение на българите, живеещи в чужбина. Подобно на много, моето мнение по този въпрос е колебливо и не категорично. От една страна - защо хора, избрали по една или друга причина да живеят извън пределите на България, с упражняването на изборния си вот да определят статуквото на държавата ни, а от друга - те остават български граждани и като такива имат конституционното право да упражняват правото си на глас. Основен аргумент за положително отношение е и фактът, че по-голям процент от инвестициите и валутните постъпления в страната ни са именно от тези българи.

Улеснявайки процедурата, всеки член на обществото и особено важно, всеки млад член на обществото би искал да упражни законното си право на изборен вот. Така бихме се превърнали в действително функциониращо демократично общество, в което гражданите ще могат да участват и да контролират управлението на своето селище, община и държава. И най-важното - би се възвърнало изгубеното доверие в политиците и в политическата система.

За съжаление, информационните постижения не винаги са с положителен заряд. След атентатите през септември 2011 година, нашият свят се промени и до наши дни продължават разтърсващи с жестокостта си анти-демократични прояви. Днес все по-често заменяме думата "свобода" с думи като "страх и сигурност". Колкото и да са прогресивни, усъвършенствани информационните технологии, логично и не само аз, си задаваме въпроси като гарантирани и защитени ли са личните ни данни, неприкосновеност, свобода, правото на конфиденциалност, мога ли да бъда спокойна за моето дете. Свидетели сме на различни хакерски атаки, в т.ч. и на последните избори в страната ни, на природни катаклизми... В подобни моменти се страхувам да си помисля какво би се случило с икономика, политика, банки и борси, бизнес, култура и т.н. при тотален срив или пробив на инф. системи.

Без значение отрицателните или положителните страни, използването на информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в демократичните процеси е и субективно обусловено-определя се от личния манталитет, възрастови, материални и образователни възможности и различия.

Независимо от това, за всеки е видно, че развитието на човечеството, бъдещето на децата ни зависи от тях. Смятам, че всяка държава е длъжна да инвестира все повече в обучението на младите хора и по този начин да повишава техните потенциални възможности и стандарт. Това би направило България удобно и желано място за живеене, това би накарало моята дъщеря да пожелае да учи, да се развива и живее в Родината ни, а не да търси реализация извън пределите ѝ.

Е- демократия във всичките ѝ форми е предизвикателство, което поставя на изпитание държавни, обществени, неправителствени организации, частен бизнес и физически лица. Предизвикателство, за да се утвърди възможността за пълен обмен на информация и обслужване, с необходимите прозрачност и обективизъм, правото на всички нас на информираност, активното ни гражданско участие и контрол във всички сфери на живота.

Не бива да забравяме обаче нещо важно и неоспоримо- животът във всеки негов аспект ни стана зависим от ИКТ. От детската градина, през училището, работното място и семейството, технологиите превземат публичното пространство и ние, вперили очи в мониторите, бавно забравяме да общуваме, пренебрегваме личния и живия контакт със съпътстващите го думи и емоции, а точно това, а не техниката ни правят уникални същества и съхранява човешката ни същност.